

Dokument nr. 8:45

(1999-2000)

Forslag fra stortingsrepresentantene Jan Simonsen, Torbjørn Andersen og Jørn L. Stang om å gjøre det straffbart å rømme fra fengsel eller ikke komme tilbake til en fengselsinstitusjon etter permisjon.

Til Stortinget

Bakgrunn

I de siste dagene har det kommet frem i media at en livsfarlig drapssdomt fange har vært på frifot i lang tid etter at han ikke meldte seg ved fengselet etter en permisjon. Denne saken viser at det må vises den ytterste tilbakeholdenhet med å slippe fanger ut på permisjoner, samtidig som det må treffes tiltak som forhindrer at fanger rømmer gjennom å ta seg ulovlig ut av fengselet. Bemanningen må økes betraktelig. Fremskrittspartiet foreslo en kraftig bemanningsøkning i forbindelse med inneværende års budsjett, men fikk bare støtte fra stortingsflertallet for en liten del av denne foreslåtte bemanningsøkningen.

I tillegg til å øke bemanningen, skjerpe sikkerhetsrutiner, stramme inn på permisjonsadganger og bygge nye og mer rømningssikre anstalter, synes det nødvendig å innføre ordninger som reduserer fangenes ønsker om å rømme. I dag betraktes rømninger som disiplinærbrudd og ikke som lovbrudd. Konsekvensene av å rømme fra åpen soning er tilbakeføring til lukket avdeling. Fanger som rømmer fra lukkede avdelinger får permisjonskarantene, vanligvis ca. 1/2 år, og risikerer deretter å få en streng vurdering av permisjonssøknadene fordi det foretas en risikoanalyse. Fanger som rømmer kort tid før løslatelse, vanligvis opp til 1/2 år før løslatelse, får tillegg i soningstiden, vanligvis på 7-8 dager. Det store antallet rømninger tyder på at permisjonsnektelser, strengere soningsforhold eller noen få dagers tillegg i soningstiden ikke er avskrekkende nok. Det bør derfor åpnes adgang til helt andre reaksjonsformer. Rømning fra fengsel bør vurderes som lovbrudd og ikke som disiplinærbrudd.

Dersom fangene vet at det vil få alvorlige konsekvenser hvis de rømmer, vil det medvirke til å redusere motivasjonen for rømninger. Det bør derfor gis lovhjemmel for betydelige tilleggsstraffer for fanger som rømmer fra norske fengsler. Konsekvensene av rømningen kan enten fastsettes i forbindelse med domfellelsen, eller gjennom en ny rettssak der tiltak

len er selve rømningen. For ikke å belaste rettsvesenet unødig vil den første løsningen være mest hensiktsmessig. Tilleggsdommens lengde kan fastsettes som en fast lengde for alle rømninger, den kan stå i forhold til den utmålte straffen, eller den kan fastsettes i forhold til den tiden en fange har vært på frifot som rømning. En mulighet kan være å vedta en ny lovparagraf i straffeloven som fastsetter at alle rømninger fra fengselsanstalt kan eller skal medføre at hele dommen må sones på nytt fra første dag. Dersom en fange rømmer etter å ha sonet tre måneder av sin straff, vil i så fall konsekvensene av rømningen bli at han må sone disse 3 måneder på nytt. En slik løsning vil sannsynligvis få langtidsdomte, som ofte vil være farlige fanger, til å tenke seg om flere ganger før de rømmer. Det kan i forskriftene lages en definisjon på «rømning» som eksempelvis definerer en rømning som å ta seg ulovlig ut av en fengselsanstalt og/eller ikke komme tilbake til institusjonen etter en fastlagt tid etter at fangene skulle ha vært tilbake etter permisjon i henhold til permisjonsreglementet.

Poenget med dette forslaget er å sikre Stortinget anledning til å drøfte ulike reaksjonsformer som innebærer en betydelig tilleggsstraff for fanger som rømmer fra norske fengsler, for derigjennom å redusere motivasjonen for rømninger. Regjeringen bør komme tilbake til Stortinget med et mer detaljert forslag til nødvendige lovendringer som trengs for å oppnå et slikt formål.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag som medfører strenge tilleggsstraffer for fanger som rømmer under soning ved norske fengsler.

2. mars 2000